

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych

Data posiedzenia: 16 czerwca 2009 r.

Nr posiedzenia: 68

Posiedzeniu przewodniczył: senator Leon Kieres – przewodniczący komisji.

- Porządek posiedzenia:**
1. Spotkanie z ambasadorem Republiki Federalnej Niemiec w Polsce Michaeliem H. Gerdtsem poświęcone współpracy w ramach Trójkąta Weimarskiego oraz polsko-niemieckim stosunkom bilateralnym.
  2. Informacja Ministerstwa Spraw Zagranicznych na temat bieżącej współpracy polsko-niemieckiej.

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Grzegorz Czelej, Maciej Grubski, Witold Idczak, Paweł Klimowicz, Janusz Rachoń, Marek Rocki
- zaproszeni goście:
- Ambasada Republiki Federalnej Niemiec:
    - ambasador Republiki Federalnej Niemiec w Polsce J.E. Michael H. Gerdts,
    - I radca ambasady ds. politycznych Peter Rolf Kolb,
    - zastępca dyrektora departamentu gospodarki w wydziale ekonomicznym ambasady Matthias Rehm,
    - radca ambasady Dagmar Domke,
  - Ministerstwo Spraw Zagranicznych:
    - dyrektor Departamentu Europy Zachodniej i Północnej Agnieszka Walter-Drop,
    - przedstawiciel Departamentu Europy Zachodniej i Północnej Piotr Tondys,
    - tłumacz Katarzyna Kustosik-Koperska.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 W swoim wystąpieniu J.E. ambasador Michael Gerdts, nawiązując do obecnych stosunków bilateralnych polsko-niemieckich i polsko-niemieckiej współpracy, przypomniał historyczne tło rewolucyjnych przemian, jakie charakteryzowały kontakty polsko-niemieckie w ciągu ostatnich dwudziestu lat. Podkreślił jakość wzajemnych kontaktów i niezwykle gęstą sieć powiązań w dziedzinach gospodarki, kultury oraz więzi społecznych, włączając w to istnienie 600 miast partnerskich oraz Współpracę Młodzieży (Jugendwerk), która w ciągu swego istnienia doprowadziła do kontaktów 1,5 mln młodych ludzi po obu stronach, jak również ok. 100 tys. małżeństw mieszanych, których liczba rośnie co roku o 6–7 tys. Współpraca odbywa się też na poziomie różnych instytucji i organizacji: państwowych, naukowych, pozarządowych. Ambasador zaznaczył, że niezwykle istotna jest również współpraca transgraniczna i regionalna funkcjonująca

obecnie w obrębie umowy Schengen na zupełnie innych zasadach. Nową bazą do współpracy naukowej jest podpisana w zeszłym roku nowa umowa o współpracy. Wymiana gospodarcza jest kluczową dziedziną wzajemnych kontaktów, zważywszy na fakt, że gros polskich produktów trafia na rynek niemiecki, zaś Niemcy są czołowym inwestorem na rynku polskim. Szczególnym przejawem współpracy jest kalendarz wspólnych imprez i rocznic. Ambasador Gerdts poinformował, że w 2009 r. jest ich ponad sto. Przejawem współpracy i dobrej woli obu stron jest wspólne omawianie trudnych momentów wspólnej historii, którego efektem będzie wspólny polsko-niemiecki podręcznik historii. Przyszła współpraca obejmować będzie dalsze wspólne kształtowanie UE, oraz architektury bezpieczeństwa europejskiego. Ważnym narzędziem dla przyszłości Europy jest polsko-szwedzka inicjatywa Partnerstwa Wschodniego, która od początku cieszy się poparciem Niemiec. Dowodem tego poparcia i zainteresowania niemieckiej strony jest wspólna wizyta na Ukrainie ministrów spraw zagranicznych Polski i Niemiec, mających prowadzić w imieniu UE rozmowy z rządem i opozycją. Podobnie wspólne działania na rzecz bezpieczeństwa energetycznego i solidarności energetycznej mogą w przyszłości być domeną polsko-niemieckiej współpracy. Szczególną rolą obu krajów jest włączenie Rosji do współdziałania w obrębie europejskiej architektury przyszłości. Przeprowadzone w maju br. w Warszawie wspólne polsko-rosyjsko-niemieckie warsztaty historyczne, to dobry początek takiej współpracy. Spotkanie w Gdańsku 1 września br. szefów rządów Polski Rosji i Niemiec będzie miało dla przyszłej współpracy ogromne znaczenie.

Jeśli chodzi o Trójkąt Weimarski, to ambasador Michael Gerdts, nawiązując do historii i obecnej aktywności tej organizacji, przypomniał, że jej celem była jak najszybsza integracja Polski ze strukturami europejskimi i euroatlantyckimi. Ponieważ podstawowe założenia zostały w pełni zrealizowane, należałoby nadać tej organizacji nowy charakter i wyznaczyć nowe, praktyczne cele działania. Trójkąt Weimarski funkcjonuje obecnie w nowej, stale powiększającej się wspólnotie państw UE, w której również mechanizmy i procedury akcesyjne uległy ogromnym zmianom, w porównaniu do lat 80. Trójkąt mógłby obecnie służyć do realizacji wspólnych polsko-niemiecko-francuskich interesów i projektów w obrębie UE lub poza jej granicami.

Na zakończenie ambasador Gerdts jeszcze raz podkreślił wzorową wręcz jakość współpracy i kontaktów polsko-niemieckich po 1989 r.

Ad. 2 Dyrektorka Departamentu Europy Zachodniej i Północnej Agnieszka Walter-Drop potwierdziła, że obecny kształt instytucjonalny Trójkąta Weimarskiego wymaga głębokiej refleksji i wypracowania nowej formuły działania, adekwatnej do obecnej sytuacji w łonie UE. Jest to forum, które może być jeszcze użyteczne w realizacji wspólnych celów. Taka współpraca odbywa się obecnie w dziedzinie wojskowej i planistycznej.

W odniesieniu do współpracy bilateralnej wyraziła w imieniu MSZ głębokie zadowolenie dotyczące jakości i intensywności kontaktów politycznych, włączając w to kontakty na najwyższym szczeblu. Równie intensywne są kontakty pełnomocników ds. kontaktów polsko-niemieckich i niemiecko-polskich obu rządów, w dużym stopniu odpowiadające nie tylko na zapotrzebowanie polityczne, ale i społeczne. Dyrektorka Walter-Drop przypomniała również o intensywności i rzeczowości kontaktów międzyparlamentarnych w odniesieniu do obu izb parlamentów obu krajów oraz o wadze politycznej tych kontaktów. To wszystko przekłada się na niemiecką obecność w Polsce i polską w Niemczech. Polska działalność skierowana w dużym stopniu na poprawę wizerunku Polski w Niemczech i zniwelowanie pewnego braku równowagi po obu stronach w zainteresowaniu sąsiednim krajem. Tego typu działaniom sprzyja seria rocznic i wspólnych polsko-niemieckich imprez organizowanych w obu krajach przez cały rok. Mają one również na celu przedstawienie wspólnej historii i nadanie nowych impulsów wzajemnemu jej postrzeganiu przez oba kraje. Dziedziny wspólnych projektów i inicjatyw, wypracowane na różnorodnych forach współpracy bilateralnej powołanych przez traktat o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy oraz wynikających ze zwyczajowej współpracy, można w skrócie sprowadzić do domeny europejskiej do zainteresowania wschodnim sąsiedztwem, zmierzającym do poszerzenia strefy stabilności, wzrostu i równowagi. Niezwykle istotną kwestią współpracy będą stosunki UE–Rosja oraz obszar Bałkanów Zachodnich. W domenie pozaeuropejskiej kluczową dziedziną współpracy wydaje się stabilizacja sytuacji na Bliskim Wschodzie. Kolejną dziedziną jest rozumienie integracji europejskiej w kontekście wzmacniania instytucji wspólnotowych. Niewątpliwie najważniejszą dziedziną jest współpraca gospodarcza, utrzymanie otwartego rynku i konkurencyjności wewnątrz UE. Wspólnota myślenia to także współpraca w zakresie

bezpieczeństwa, stosunki transatlantyckie, wspólne zaangażowanie w Afganistanie, znalezienie rozwiązań w zakresie nieprolifracji oraz wypracowanie formuł bezpieczeństwa zbiorowego na świecie, jak również współpraca w regionie Morza Bałtyckiego. Konieczne jest też podejmowanie tematów trudnych, bowiem tylko dzięki dyskusji można uzyskać zbliżenie stanowisk.

W dyskusji wzięli udział senatorowie: Leon Kieres, Janusz Rachoń, Maciej Grubski, Grzegorz Czelej. Dotyczyła ona współpracy naukowej, działalności Związku Wypędzonych, współpracy niemieckiej z Łodzią bazującej na wspólnej historii i dokonaniach oraz problemu Polonii niemieckiej z nauczaniem języka polskiego w szkołach niemieckich, jak również możliwości wykorzystania Trójkąta Weimarskiego w kwestii wypracowania wspólnej polityki energetycznej UE.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich.